

”Metode inovative de predare – învățare – evaluare în educația timpurie”

Motto: „Să nu-i educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.”

(Maria Montessori)

Procesul de învățământ este un sistem complex, rezultat al interdependenței dintre predare, învățare și evaluare, cu o finalitate bine conturată – aceea de transpunere în practică a idealului educațional, dezvoltarea integral-vocațională a personalității. Călea principală prin care se realizează acest aspect este perfecționarea tehnologiei, respectiv a formelor, metodelor și mijloacelor prin care se ajunge la rezultatul scontat. Tehnologia didactică include într-un tot unitar toate componentele procesului de învățământ, insistând asupra interdependenței dintre conținut și toate celelalte aspecte, cum ar fi: organizarea, relațiile profesor-elevi, metodele, procedeele folosite etc.

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional. Metodele utilizate la preșcolari sunt atât cele “clasice”, cât și cele “moderne”; numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul copilului preșcolar și să-l determine să învețe în modul cel mai plăcut: prin joc. Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale preșcolarilor în direcția propusă, le captează atenția, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenței, voinței, motivației și imaginației și îi implică afectiv în ceea ce fac. Procesul de formare interactiv presupune acțiune atât din partea profesorului cât și din partea elevului.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup. În învățământul preșcolar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care amintim:

1. Explozia stelară - steluța mare și 5 steluțe mici
2. Lotus- flori de nufăr mici și o floare de nufăr mare
3. Bula dublă-două cercuri mari de culori diferite câte patru cercuri mici de culori diferite, săgeți lungi și scurte

4. Predarea/învățarea reciprocă - palete colorate cu întrebări, ecusoane, coronițe
5. Ciorchinele-cercuri sau ovale de două mărimi și două culori, săgeți
6. Cubul-un cub sau tot atâtea cuburi câte tematici predați, 6 plăcuțe cu descrie, compară, analizează, argumentează, asociază, aplică, simboluri pentru copii
7. Pălăriuțe gânditoare-albă, roșie, galbenă, verde, albastră neagră
8. Piramida și diamantul – suport de lucru, pătrate sau benzi de carton de culori diferite
9. Mozaicul – fișa expert, ecusoane, chestionar de evaluare-ilustrat
10. Diagrama Venn – fișe de lucru, ecusoane

Metodele alternative de evaluare prezente în mai toate materialele de specialitate și care sunt mai frecvent utilizate în învățământul românesc sunt: observarea sistematică a activității și a comportamentului copilului, proiectul, portofoliul, studiu de caz, metoda R.A.I., evaluarea cu ajutorul calculatorului, tehnica 3-2-1, investigația, interviul e.t.c. Multe dintre aceste metode alternative de evaluare sunt aplicabile și în învățământul preșcolar. În activitatea desfășurată cu preșcolarii am căutat de fiecare dată să utilizez demersul evaluativ cel mai potrivit, convinsă fiind că numai apelând la o varietate de metode de evaluare îmi pot forma o imagine cât mai corectă asupra progreselor atinse de fiecare copil și numai astfel pot folosi rezultatele evaluării într-un mod constructiv având drept urmare revizuirea actului didactic.

PROIECTUL- recomandat atât ca modalitate de învățare, cât și ca metodă de evaluare este o activitate amplă ce se derulează pe parcursul câtorva zile sau săptămâni și oferă copiilor prilejul de a se afla într-o situație autentică de cercetare.

Concentrat pe efortul voit al copilului, pe înțelegerea subiectului în toată amploarea lui, proiectul asigură o învățare activă, oferă posibilitatea copiilor de a arăta ce știu, dar mai ales ceea ce știu să facă, să-și pună în valoare anumite capacități. Prin această metodă copiii intră direct în contact cu realitatea, iar procesele, fenomenele, obiectele sunt investigate în dimensiunile și caracteristicile lor reale, așa cum se manifestă în realitate.

Ca metodă de evaluare, proiectul este un instrument prognostic întrucât pe parcursul derulării lui putem aprecia măsura în care copilul are anumite aptitudini care-i pot permite obținerea în viitor a unor performanțe, și o valoare diagnostică fiind un bun prilej de testare și verificare a capacităților intelectuale, de depistare a lacunelor și a greșelilor.

În ultimii ani proiectul se bucură de apreciere și este mult utilizat în învățământul preșcolar. Pornind de la ideea potrivit căreia activitatea de grup este stimulativă și din dorința de a crea copiilor oportunitatea de a dezvolta o învățare activă, extinsă până la limitele pe care și le stabilește copilul și bazându-mă pe interesul manifestat de copii pentru anumite subiecte am desfășurat cu preșcolarii

proiecte cu teme variate: "Ploaia", "Pâinea", "Frunza", "Trenul", "Animalele din jungla", "Apa", "Flori de toamna", "Cu ce plecam în călătorie", "Cartea", "Povestea sticlei", etc.

Pe parcursul derulării proiectelor toți copiii s-au implicat activ în sarcina de lucru, au procurat imagini, materiale, cărți, au cerut sprijinul părinților pentru îmbogățirea sferei de cunoștințe, învățarea de versuri, ghicitori, crearea de scurte povestiri. Implicarea fiecărui copil în derularea proiectului este urmare a interesului manifestat de către copii pentru realizarea demersului colectiv lucru asigurat prin desfășurarea unor activități și jocuri care să mențină treaz interesul copiilor pentru tema proiectului.

În procesul de evaluare am avut în vedere nu numai produsele finale, ci însuși desfășurarea procesului de învățare a constituit pentru mine ca educator un veritabil prilej de a observa copiii în timp ce lucrează, de a urmări relațiile de colaborare stabilite între copii în timpul lucrului. Toate etapele derulării proiectului sunt importante și pot implica absolut toți copiii. Din păcate suntem încă tentați să ne centrăm atenția pe produsele finale ale activității copilului, să judecăm valoarea unei activități după calitatea produsului final, când de fapt adevărata valoare a muncii unui copil stă în ceea ce a învățat prin ea.

Pentru a argumenta afirmația potrivit căreia proiectul este o metodă cu un real potențial formator, superior altor metode de evaluare pot aduce următoarele argumente: copiii sunt implicați activ în procesul de învățare, își construiesc învățarea prin operarea cu idei, cunoștințe și concepții pe care le posedă deja, învață prin cooperare, interacționând unii cu ceilalți, sunt încurajați să se exprime liber, dar să manifeste respect pentru opinia celuilalt. Deoarece sunt antrenați în procurarea materialelor, în colectarea și analiza datelor copiii devin mai responsabili, au mai multă încredere în forțele proprii, au șansa de a-și planifica propriile activități și au prilejul de a se bucura de finalitatea activității desfășurate.

Pe lângă aceste metode și tehnici interactive, schimbările transformaționale ale societății în care trăim, dar și evoluția cerințelor din educație, ne-au determinat să abordăm procesul didactic dintr-o altă perspectivă prin **înlocuirea în totalitate a interacțiunilor face-to-face cu copiii și colegii, cu întâlnirile mijlocite de aplicațiile din mediul virtual**. Trecerea de la procesul instructiv-educativ desfășurat în cadrul grupului educațional și bazat pe relații psihologice directe, nemijlocite, de tipul față-în-față, la derularea activităților didactice, exclusiv prin mijloace moderne de comunicare online, poate conduce la schimbări perceptive ale paradigmei educaționale.

Această nouă abordare a educației trebuie să fie direcționată în spiritul dezvoltării autoeducației, atât a cadrelor didactice, cât și a copiilor pentru că **nimeni nu a fost pregătit pentru învățarea în totalitate în mediul online**. Cadrele didactice au fost provocate să se adapteze rapid și să transmită un mesaj important:

- *învățarea continuă dincolo de școală și cu instrumente online accesibile tuturor și multă determinare;*

- *se poate face progres;*

- *se pot încuraja copiii să învețe și să lucreze independent.*

Organizarea procesului de învățare în mediul online presupune o pregătire specială, nu numai din perspectiva adaptării și gestionării conținutului, a asigurării mijloacelor necesare procesului de instruire, a flexibilității metodologiei de predare, ci, mai ales, din perspectiva pregătirii resursei umane (profesori și copii / elevi/studenti, deopotrivă) pentru o astfel de experiență didactică.

În cele mai multe situații, însă, cadrele didactice au accesat diferite forme educaționale, mai mult sau mai puțin convenționale (de la mijloace de comunicare informaționale precum Whatsapp, Facebook Messenger, e-mail, serviciul Drive, Skype, la platforme educaționale variate care au fost promovate în această perioadă pe internet și sunt în varianta *free* - Google Meet, Zoom și aplicații ASQ, Kahoot, Quizziz, Wordwall, Padlet, Twinkl, Digitaliada, până la platforme educaționale recomandate instituțional, precum Suita Google for Education, Google Classroom, Edmodo, EasyClass și ClassDojo sau platforma educațională Moodle cu precădere pentru mediul universitar).

Dacă la nivelul celorlalte trepte de învățământ adaptarea învățării la mediul online se poate realiza într-o oarecare măsură, în educația preșcolară trecerea învățării în mediul online a fost un obiectiv aproape imposibil de realizat.

Fiind nevoită să mă adaptez rapid noilor schimbări, am accesat tot felul de cursuri de formare, tot felul de platforme educaționale care sa-mi facă munca mai ușoară, dar, mai ales, mult mai accesibilă și atractivă pentru copiii din grupă. Dintre toate instrumentele digitale despre care am învățat și cu care m-am familiarizat, cele mai utile din punctul meu de vedere, pentru nivelul preșcolar sunt: Wordwall, Jigsawplanet, Book Creator, Blaberize și Coogle It. Desigur, lista ar putea fi mult mai elaborată, însă eu am utilizat cu succes aceste aplicații și am reușit să realizez jocuri foarte interesante și atractive pentru copii, dar și instrumente educative sau de evaluare a unor cunoștințe ale copiilor. Un mare avantaj al utilizării acestor aplicații este și ușurința cu care acestea pot fi accesate. Este suficientă crearea unui cont de utilizator pentru ca să poți începe să-ți creezi activitățile dorite. De asemenea, unele din aceste aplicații au propriul motor de căutare care te ajută să-ți găsești imaginile de care ai nevoie pentru a crea jocul dorit. În contextul noilor transformări din educație, noi, cadrele didactice, trebuie să luăm aceste schimbări ca pe o provocare, ca pe o lecție de viață și să ne motiveze în găsirea celor mai bune soluții pentru toată lumea, dar, în special, pentru noile generații, cărora suntem datori să le îndrumăm pașii în viață.

Bibliografie:

Bocoș Mușata, Avram Iftinia, Catalano Horațiu, Someșan Eugenia, “Pedagogia învățământului Preșcolar. Instrumente didactice”, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009

Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, “ Metode și tehnici interactive de grup”, sursa [www. scribd.com](http://www.scribd.com)

Prof. Sîrbu Georgeta

Grădinița cu program prelungit ”Dumbrava Minunată” Tulcea